

Michał Roman

Szkola Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

OFERTA REKREACYJNA GOSPODARSTW AGROTURYSTYCZNYCH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

THE AGROTOURISM FARM SERVICE MIX OFFER IN PODLASKIE VOIVODSHIP

Słowa kluczowe: agroturystyka, oferta rekreacyjna, województwo podlaskie

Key words: agritourism, investment, service mix offer, Podlaskie voivodship

Abstrakt. Zaprezentowano wyniki badań dotyczące oferty rekreacyjnej gospodarstw agroturystycznych w opinii usługodawców i turystów. Wśród turystów osoby starsze częściej niż młodsze wybierały bierne sposoby wypoczynku. Osoby młodsze zaś preferowały aktywny wypoczynek (np. jazda rowerem, uprawianie sportów wodnych). Należy zauważyć, że osoby młodsze oczekiwały od usługodawców uzupełnienia oferty agroturystycznej o sprzęt rekreacyjno-sportowy. Osoby starsze wskazywały na potrzebę polepszenia standardu noclegu i estetyki urządzeń sanitarnych.

Wstęp

Ważne miejsce w ofercie turystycznej województwa podlaskiego – regionu leżącego z dala od ośrodków przemysłowych zajmuje turystyka wiejska, w tym agroturystyka [Łopaciński i in. 2005]. Poza usługami podstawowymi, takimi jak nocleg i wyżywienie, w działalności agroturystycznej ważne miejsce zajmuje pakiet usług rekreacyjnych przeznaczony dla turystów [Drzewiecki 2009, Knecht 2009]. Usługodawcy mogą zapewnić turystom różne, szczególnie aktywne formy spędzania czasu wolnego. Oferowane usługi rekreacyjne mogą mieć miejsce zarówno w obrębie gospodarstwa agroturystycznego, jak i poza nim.

Istotnym zagadnieniem jest stworzenie odpowiedniej oferty rekreacyjnej dla potencjalnych turystów odwiedzających obiekty agroturystyczne. W tym celu przeprowadzono badania empiryczne¹.

Celem przeprowadzonych badań było przybliżenie oferty rekreacyjnej w analizowanych gospodarstwach agroturystycznych.

Material i metodyka badań

W celu przedstawienia oferty rekreacyjnej w analizowanych gospodarstwach wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego z techniką ankiety według standaryzowanego kwestionariusza. Badania przeprowadzono w 2010 r. wśród 256 usługodawców oraz 226 turystów korzystających z usług gospodarstw agroturystycznych w takich gminach wiejskich województwa podlaskiego, jak: Białowieża, Giby, Grajewo, Gródek, Janów, Jaświły, Jeleniewo, Mielnik, Narewka, Nowinka, Płaska, Sokoły, Trzcianne, Turośl, Wizna.

Wśród badanych kwaterodawców najliczniejszą grupę stanowiły kobiety (68%). Warto jednak pamiętać, iż w prowadzeniu gospodarstwa agroturystycznego zaangażowana jest najczęściej cała rodzina (w sposób pośredni bądź bezpośredni). Wśród osób zarządzających gospodarstwami agroturystycznymi tylko 11% stanowili mężczyźni jako osoby prowadzące gospodarstwo, a więc odpowiedzialne za przyjmowanie i obsługę turystów. Ponad 1/5 badanych gospodarstw była prowadzona wspólnie przez kobietę i mężczyznę. Większość usługodawców znalazła się w przedziale wiekowym 35-44 lat (30,9%) oraz powyżej 45 roku życia (51,1%). Rolnicy podejmujący działalność agroturystyczną to osoby wykształcone, gdyż ponad 2/3 z nich posiadało wykształcenie wyższe lub średnie. Ważnym elementem charakterystyki społeczno-demograficznej był okres prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego. Ponad połowa badanych osób prowadziła tę działalność 5 lat i więcej.

Drugą zbiorowość stanowili turyści wypoczywający w badanych gospodarstwach agroturystycznych. Badaniami objęto 226 turystów i większość z nich, bo ponad 60% stanowiły kobiety. Osoby powyżej 35 roku życia

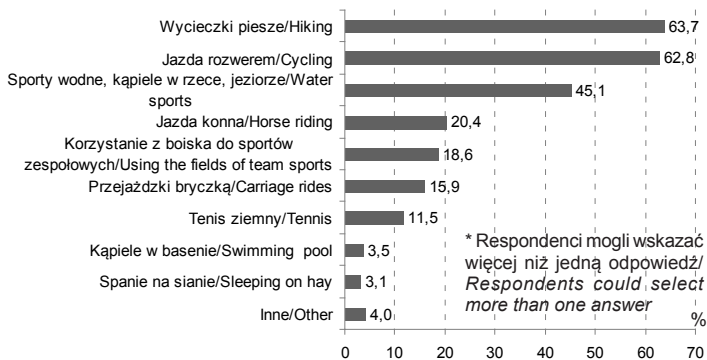
¹ Badania realizowane były w ramach szerszego tematu związanego z ekonomiczno-społecznymi uwarunkowaniami rozwoju agroturystyki w gminach wiejskich województwa podlaskiego.

stanowiły $\frac{3}{4}$ populacji. Blisko połowa turystów to pracownicy umysłowi, $\frac{1}{4}$ fizyczni, pozostali to emeryci, renciści i inne grupy zawodowe (przedsiębiorcy handlowi, osoby bezrobotne). Wypoczynek w gospodarstwach agroturystycznych wybierali turyści o różnym stopniu zamożności. Ponad $\frac{2}{3}$ respondentów zadeklarowało, że średnia wysokość miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka rodziny wynosiła ponad 1000 zł. Osoby odpoczywające w badanych obiektach agroturystycznych pochodziły w znacznej części z miast liczących powyżej 50 tys. mieszkańców (ponad $\frac{2}{3}$ populacji). Najmniej liczną grupą stanowili turyści ze wsi i małych miejscowości (ponad 6%). Prawie wszyscy badani byli obywatelami Polski i w większości pochodzili z województwa podlaskiego (35%) i mazowieckiego (23%). Obcokrajowcy z takich krajów, jak: Litwa, Łotwa, Niemcy, Holandia i Białoruś stanowili 7,5% populacji. Coraz częściej spotyka się osoby innej narodowości, które wybierają wypoczynek w Polsce. Zachętą może być atrakcyjny teren, bogata oferta turystyczna i ceny usług świadczonych w gospodarstwach agroturystycznych.

Wyniki badań

Według usługodawców większość odpoczywających osób spędzała czas wolny w sposób aktywny (83,7%), a pozostali wypoczywali biernie. Atrakcje oferowane przez poszczególnych właścicieli gospodarstw agroturystycznych zależały od regionu województwa, w którym znajdowały się obiekty agroturystyczne. Dane na ten temat zaprezentowano na rysunku 1. Według turystów wypoczywających w gospodarstwach agroturystycznych największym uznaniem w czasie pobytu cieszyły się następujące formy aktywnego wypoczynku: wycieczki piesze, jazda rowerem, sporty wodne, kąpiele w rzece, jeziorze, jazda konna, możliwość wypożyczenia rowerów i korzystania ze ścieżek rowerowych, nauka gotowania, zbieranie grzybów, jagód, łowienie ryb, tradycyjne ogniska i grillowanie. Ponadto, turyści w ramach aktywnego wypoczynku korzystali z: basenu, brodzika dla dzieci, placu zabaw, wędkowania, kortów tenisowych, boisk do gry w piłkę siatkową, koszykową i nożną.

Preferencje dotyczące wyboru formy aktywnego wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych zależały od wieku badanych turystów, co przedstawiono na rysunku 2.

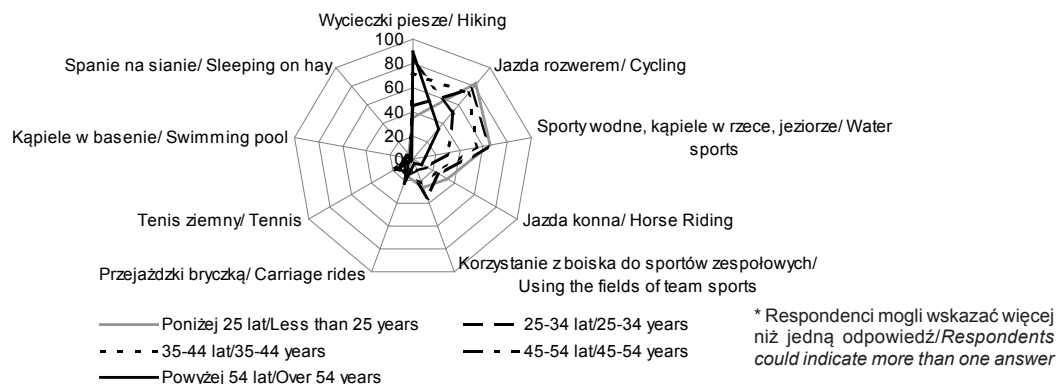

Rysunek 1. Formy aktywnego wypoczynku w gospodarstwie agroturystycznym w opinii turystów

Figure 1. The outdoor activities on an agrotourism farm in the opinion of tourists

Źródło: opracowanie własne

Source: own study

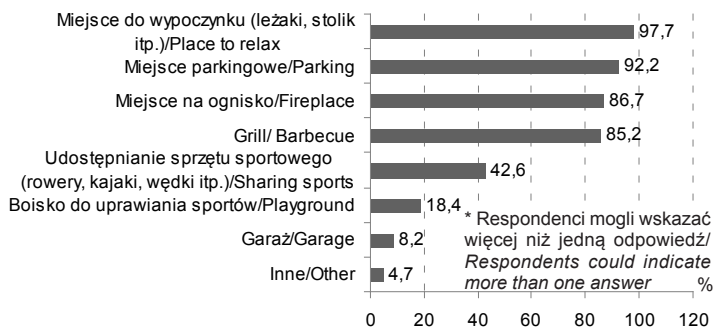

Rysunek 2. Formy aktywnego wypoczynku w gospodarstwie agroturystycznym w zależności od wieku badanych turystów

Figure 2. The outdoor activities on an agrotourism farm by tourist age category

Źródło: opracowanie własne

Source: own study

Rysunek 3. Składniki infrastruktury znajdujące się w obiektach agroturystycznych

Figure 3. Variety of leisure and recreation facilities on agrotourism farms

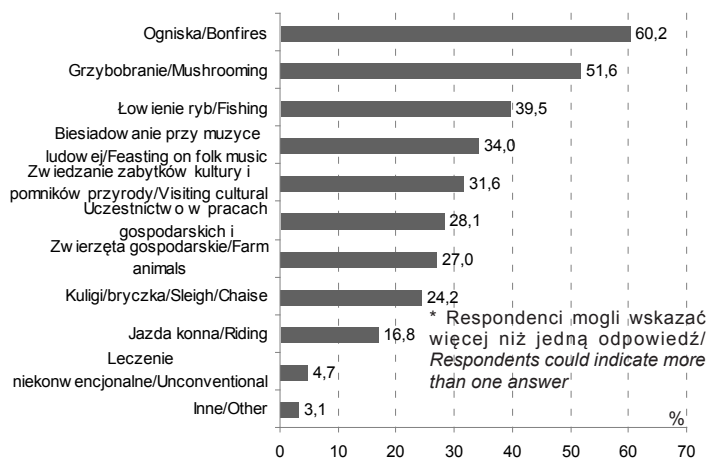
Źródło: opracowanie własne

Source: own study

gospodarstwa prawie zawsze miały możliwość zaparkowania samochodu. W ponad 85% gospodarstw turyści mogli zorganizować grilu lub tradycyjne ognisko. Sprzęt sportowy turystom udostępniała prawie połowa badanych usługodawców. Boisko do uprawiania takich sportów, jak: gry w piłkę nożną, badmintona, siatkówki, golfa, minigolfa, tenisa ziemnego i koszykówki znajdowały się prawie w co piątym gospodarstwie. W niektórych obiektach najmłodszy goście mieli możliwość skorzystania z placu zabaw dla dzieci.

Badani właściciele obiektów agroturystycznych organizowali również swoim gościom różnego rodzaju dodatkowe atrakcje. Informacje na ten temat zaprezentowano na rysunku 4. Do najczęściej oferowanych atrakcji przez właścicieli badanych gospodarstw należały: ogniska, grillowanie, grzybobranie, wędkowanie, biesiadowanie przy muzyce ludowej, uczestnictwo w pracach gospodarskich i polowych, pokazy wypieku chleba, wyrobu sera. Duże znaczenie miał element lokalnego folkloru i czasami nawet organizowane były warsztaty artystyczne wyrobów z drewna i tkanin oraz pokazy twórczości ludowej – rymarstwo, plecionkarstwo, wikliniarstwo, ceramika, kowalstwo tradycyjne i artystyczne. Zimą organizowane były kuligi, a w okresie letnim jazda konna, przejażdżki bryczką, leczenie niekonwencjonalne oraz inne atrakcje, takie jak: obserwowanie zjawisk przyrodniczych, życia zwierząt (np. bocianie gniazda, żeremia bobrów), spacer po okolicy, organizacja gier i zabaw świetlicowych oraz terenowych (biegi patrolowe, biegi i jazda na orientację, zajęcia z survivalu). Część usługodawców mogła zaoferować swoim gościom warsztaty wypieku chleba, wyrobu serów, wędlin, sploty tratwami, saunę, basen odkryty.

W kilku gospodarstwach istniała również możliwość spędzenia Świąt Wielkanocnych, Bożonarodzeniowych, Sylwestra, ferii zimowych oraz zorganizowania imprez integracyjnych (np. konferencje, kongresy inne spotkania naukowe). Turystów poproszono również o wyrażenie opinii na temat poprawy oferty agroturystycznej w odwiedzanych obiektach. Wyniki badań zaprezentowano na rysunku 5. W opinii badanych osób odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne, elementy oferty turystycznej, które powinny ulec zmianie w celu poprawienia jakości świadczonych usług agroturystycznych, to przede wszystkim: zakup sprzętu rekreacyjno-sportowego, poprawa standardu miejsc noclegowych oraz estetyki i higieny urządzeń sanitarnych.

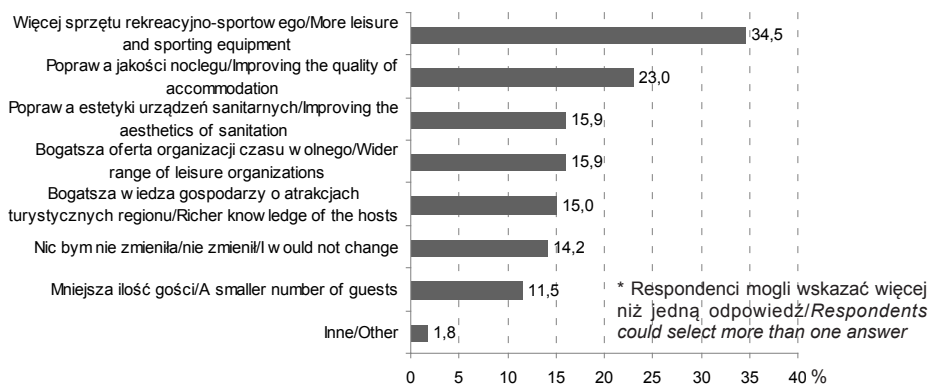

Rysunek 4. Oferta rekreacyjna w badanych gospodarstwach agroturystycznych

Figure 4. The leisure and recreational activities available in the surveyed agrotourism farms

Źródło: opracowanie własne

Source: own study

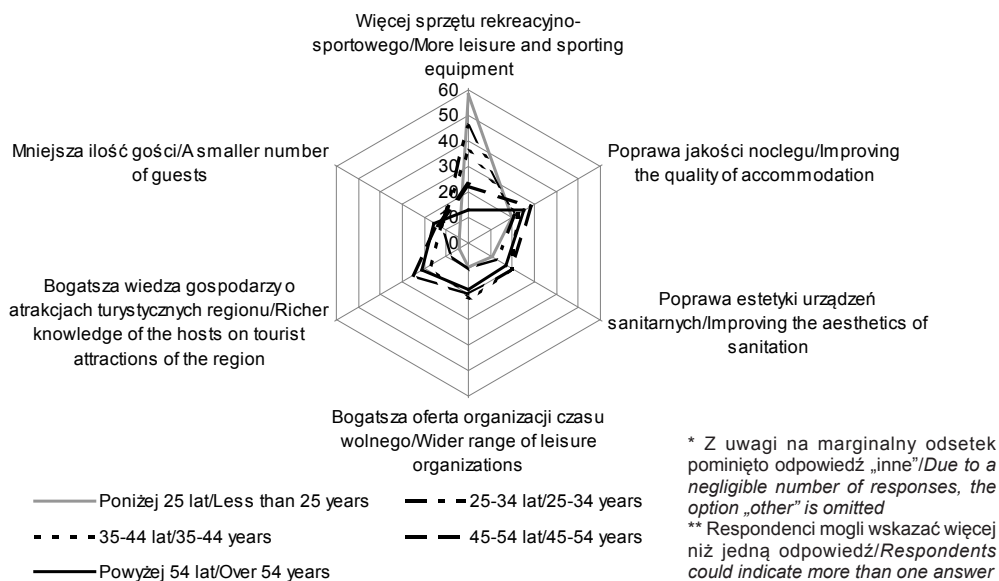

Rysunek 5. Oczekiwania turystów związane z poprawą oferty agroturystycznej

Figure 5. Tourists' expectations related to improving agritourism service mix offer

Źródło: opracowanie własne

Source: own study

Rysunek 6. Oczekiwania turystów związane z poprawą oferty agroturystycznej w zależności od ich wieku

Figure 6. Tourist's expectations related to improving agritourism service mix offer by age category

Źródło: opracowanie własne

Source: own study

Według turystów w kwaterze agroturystycznej, w której wypoczywali, najczęściej brakowało dostępu do internetu, możliwości jazdy konnej, aktywnych form spędzania czasu wolnego, dostępu do plaży (jeziora, rzeki), informacji turystycznej. W niektórych gospodarstwach brakowało również sprzętu rekreacyjno-sportowego (kajaki, rowery, rakiety do gry w tenisa ziemnego i stołowego), klimatyzacji, dostępu do internetu, ogródka warzywnego, programu pobytu (oferty agroturystycznej), pobliskiego sklepu, w pokojach urządzeń RTV i AGD (telewizor, pralka, radio), wygodnego materaca, możliwości skorzystania z żywienia.

Oczekiwania turystów związane z poprawą oferty agroturystycznej gospodarstwa zależały od ich wieku. Wyniki zaprezentowano na rysunku 6. Można stwierdzić, że osoby młodsze oczekiwały od usługodawców uzupełnienia oferty agroturystycznej o sprzęt rekreacyjno-sportowy. Osoby starsze wskazywały na potrzebę polepszenia standardu noclegu i estetyki urządzeń sanitarnych. Ta grupa turystów opowiedziała się również za mniejszą liczbą gości w gospodarstwie agroturystycznym.

Wnioski

1. Wśród turystów osoby starsze częściej niż młodsze wybierały bierne sposoby wypoczynku (np. przejażdżki bryczką). Osoby młodsze preferowały aktywny wypoczynek (np. jazda rowerem, uprawianie sportów wodnych).
2. Do najczęściej oferowanych atrakcji przez właścicieli badanych gospodarstw należały: ogniska, grillowanie, grzybobranie, wędkowanie, biesiadowanie przy muzyce ludowej, uczestnictwo w pracach gospodarskich i polowych, pokazy wypieku chleba, wyrobu sera.
3. W opinii badanych osób odwiedzających gospodarstwa agroturystyczne elementy oferty turystycznej, które powinny ulec zmianie w celu poprawienia jakości świadczonych usług agroturystycznych, to przede wszystkim: zakup sprzętu rekreacyjno-sportowego, poprawa standardu miejsc noclegowych oraz estetyki i higieny urządzeń sanitarnych.
4. Według turystów w kwaterze agroturystycznej, w której wypoczywali, najczęściej brakowało dostępu do internetu, możliwości jazdy konnej, aktywnych form spędzania czasu wolnego, dostępu do plaży (jeziora, rzeki), informacji turystycznej.
5. Osoby młodsze oczekiwały od usługodawców uzupełnienia oferty agroturystycznej o sprzęt rekreacyjno-sportowy. Osoby starsze wiekiem wskazywały na potrzebę polepszenia standardu noclegu i estetyki urządzeń sanitarnych.

Literatura

- Drzewiecki M.** 2009: Agroturystyka współczesna w Polsce. Wyd. Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku, Gdańsk, 32-34.
- Knecht D.** 2009: Agroturystyka w agrobiznesie. Wyd. C.H. Beck, Warszawa, 91.
- Łopaciński K. i in.** 2005: Program tworzenia i rozwoju produktów turystycznych województwa podlaskiego. Wyd. PROT, Białystok, 19.

Summary

The article presents the results of research on leisure activities on agrotourism farms in the opinion of service providers and tourists. Among the tourists, older clients more often than younger chose passive form of recreation, while younger people prefer active recreation (e.g., biking, water sports). It has to be noted that younger people expect agritourism service providers to offer leisure and sports equipment. Older tourists express the need for an improved accommodation standard and nicer bathroom facilities.

Adres do korespondencji:

dr Michał Roman
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Katedra Ekonomiki, Edukacji Komunikowania i Doradztwa
ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa
503 865 900
e-mail: michal_roman@sggw.pl